

LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN

Kameratillsyn skolor

Januari 2013

Kameratillsyn skolor

Inledning

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för allmän kameraövervakning av platser dit allmänheten har tillträde. Syftet med Länsstyrelsens tillsyn är att se till att lagstiftningen på området efterlevs och att enskilda inte utsätts för otillbörlig integritetskränkning. Länsstyrelsens tillsyn regleras i lagen (1998:150) om allmän kameraövervakning (LAK).

Länsstyrelsen i Stockholms län har under 2012 bland annat genomfört tillsyn av allmän kameraövervakning på skolor i Stockholms län. Efter genomförd tillsyn kan vi konstatera att av 106 granskade skolor bedrev 44 skolor allmän kameraövervakning och att 39 av dessa bröt mot LAK och/eller villkor i meddelat tillstånd.

Avgränsning

Tillsynen ska riktas mot områden med hög risk och där följderna av en otillräcklig tillsyn får störst konsekvenser för samhälle och individ. Länsstyrelsen ska utgå från hur integritetskränkande kameraövervakningen är. Hänsyn ska bland annat tas till hur integritetskänsligt övervakningsområdet är, i vilken omfattning kränkande material kan tänkas spridas och hur väl allmänheten känner till att de är filmade.

Vi har genomfört tillsyn av skolornas kameraövervakning på platser dit allmänheten har tillträde under hösten 2012. Med plats dit allmänheten har tillträde avses främst skolgårdar, övriga ytor som upplåts till allmänheten samt väg till rektorsexpedition. Skolornaden som är inhägnade och upplyser om att inga obehöriga får vistas på området samt håller grindarna låsta då skolan är obemannad, anses inte vara plats dit allmänheten har tillträde och omfattas därför inte av tillståndskravet.

Tillsynen omfattar 106 utvalda skolor i nio kommuner i Stockholms län: Botkyrka, Haninge, Järfälla, Nacka, Norrtälje, Stockholm, Södertälje, Upplands Väsby och Österåker.

Tillsynens utförande

Tillsynen har genomförts i två delar. Den första delen har bestått av oanmälda besök och analys av besöken. Den andra delen har bestått av att vi har ingripit mot de skolor som inte följer LAK.

Vad säger lagen?

Enligt LAK krävs tillstånd från länsstyrelsen för att man ska få bedriva allmän kameraövervakning av plats dit allmänheten har tillträde (5 § LAK).

Överviktsprincipen

Tillstånd ska meddelas om intresset av sådan övervakning väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli övervakad (6 § LAK). Vid bedömningen av intresset av allmän kameraövervakning ska särskilt beaktas om övervakningen behövs för att förebygga brott, förhindra olyckor eller liknande ändamål. Vid bedömningen av den enskildes intresse av att inte bli övervakad ska särskilt beaktas hur övervakningen ska utföras och vilket område som ska övervakas.

Länsstyrelsens tillsyn

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet över allmän kameraövervakning av en plats dit allmänheten har tillträde (21 § LAK). Länsstyrelsen får inom ramen för sin tillsynsverksamhet meddela de föreläggande och förbud som behövs för att LAK och de föreskrifter och förbud och villkor som har meddelats med stöd av lagen ska följas (22 § LAK). Länsstyrelsen kan förena sådana beslut med vite (23 § LAK).

Länsstyrelsen har rätt att för tillsynen få tillträde till kontrollrum och andra delar av en övervakningsanläggning. Länsstyrelsen får också begära upplysningar från den som bedriver kameraövervakning samt granska bevarat bild- eller ljudmaterial. Detta gäller även i fråga om den som för någon annans räkning tar hand om övervakningen (24 § LAK).

Övergripande iakttagelser

Av de 106 granskade skolorna bedrev 44 skolor allmän kameraövervakning. 11 av dessa skolor saknade tillstånd till allmän kameraövervakning. Av de 33 granskade skolorna som hade tillstånd till allmän kameraövervakning fann vi anmärkningar hos 28. Den vanligaste anmärkningen var att ett område som övervakades inte överensstämde med meddelat tillstånd, oftast berodde detta på felriktade kameror.

I tillståndet villkoras det under vilken tid som övervakningen får ske. Vi har konstaterat att 12 skolor har en tid inställd som inte överensstämmer med meddelat tillstånd, i vissa fall sker övervakningen dygnet runt.

Vidare har några fall konstaterats där skolan monterat extra kameror utan tillstånd eller bytt placering på befintliga kameror.

Vid 7 skolor fanns det ingen personal tillgänglig som kunde ge tillträde till inspelningsutrustningen. Det har därför inte gått att avgöra om dessa skolor följer beviljat tillstånd förutom i avseende på kamerornas placering och skyltning.

Antal granskade skolor

Kommuner	Antal granskade skolor	Antal skolor med allmän kameraövervakning	Tillstånd saknas	Antal skolor med tillstånd till allmän kameraövervakning	Antal skolor med tillstånd som fått anmärkningar	Antal skolor med tillstånd utan anmärkningar
Botkyrka	9	9	1	8	8	0
Haninge	6	1	1	0	0	0
Järfälla	11	9	0	9	7	2
Nacka	7	2	0	2	2	0
Norrtälje	7	0	0	0	0	0
Södertälje	7	5	4	1	1	0
Upplands Väsby	7	5	0	5	5	0
Österåker	8	1	0	1	1	0
Stockholm	44	12	5	7	4	3
Totalt	106	44	11	33	28	5

Antal anmärkningar

Kommuner	Otillåtet upptagningsområde	Otillåten kameraplacering	Otillåten inspelningstid	Otillåtet antal kameror	Otillräcklig skyltning	Ingen tillgång till material
Botkyrka	6	5	7	3	6	0
Haninge	0	0	0	0	0	0
Järfälla	0	0	1	0	0	6
Nacka	0	0	1	0	0	1
Norrtälje	0	0	0	0	0	0
Södertälje	1	0	0	0	0	0
Upplands Väsby	5	0	0	0	0	0
Österåker	1	0	1	1	0	0
Stockholm	1	1	2	2	1	0
Totalt	14	6	12	6	7	7

Åtgärder

De skolor som satt upp tillståndspliktiga övervakningskameror utan tillstånd har förelagts att omedelbart montera ner kamerorna (22 § LAK). Vid ett tillfälle skedde nedmonteringen av övervakningsutrustningen omedelbart på plats av skolans personal.

Vidare har de skolor som har tillstånd förelagts att åtgärda de anmärkningar som framkommit vid inspektionerna.

Avslutande kommentar

Granskningen visar att av 106 granskade skolor bedrev 44 skolor allmän kameraövervakning, varav 11 utan tillstånd.

Orsakerna till den olagliga kameraövervakningen kan antingen vara bristande kunskap om gällande rätt eller att innehavarna medvetet väljer att inte följa LAK. Beträffande de 33 skolor som hade tillstånd bedömer vi att många anmärkningar är en konsekvens av bristande kunskap och/eller litet intresse av gällande regler.

Länsstyrelsen ser allvarligt på att skolor sätter upp övervakningskameror utan tillstånd samt att de inte följer de tillstånd man har meddelats.